

ontdek frans-vlaanderen

door
WARD GORSMIT
Nimwegen

« Het is noch een groots, noch een atwisselend land, dit land dat voor een kwart Frans is, voor driekwart Vlaams; toch heeft het ook zijn aantrekkelijkheden... » (1).

Je bent vermoed, je zit met kopzorgen? Waarde vriend, laat het niet aan je hart komen, slik geen pillen, maar viel je nerg in een donzige club en lees in paar journalistieke grapjes van Charles Dickens. Oh, van die zwammer? Ja, natuurlijk. In dit kletsgenre was hij geniaal, onklopbaar.

Dickens suet kiespijn, Dickens kalmeert angst in wachtkamers van tandartsen, professoren en notarissen, Dickens verkort verwend lange treintreizen. Zelf voert hij je mee op verre avonturen. Onlangs nog bezocht ik zo met hem het Zuid-Vlaanderen van de vorige eeuw. Geregeld stak de upper-humorist Charles het kanaal over. Woelige stormen wierpen hem soms als een tweede Jonas op het strand van Kales. In het schip werd de reiziger « geslagen, gevold, gegorgeld, gespoeld en geslingerd van je welste ». Het eerste stukje vasteland bereikte hij dan in een wankelebare toestand, gebroken, geveerd, uitengeschoomeld in twee halfdode delen: ziel en lichaam. Over Kales giet hij de fiolen van zijn toorn. « Boosaardig Calais! Laag liggende krokodil die het kijken ontwikkelt en de hoop ontmoedigt! Het havenhoofd is overal elders dan bij de boegspriet, en als men denkt dat men er is, heeft Calais zich mijlen ver landwaarts terug-getrokken. Driemaal vervloekt zij die garnizoensstad, als zij onder de scheepskiel wegdrukt, en een mijl of twee naar rechts opdrukt, terwijl de pakettoot rit en sputtert en naar die stad uitkijkt ».

Dickens is een gentleman. Die boosaardige gevoelens slaan om in goedmaken en niet doorreizen. Hij blijft, en ontdekt het andere maal schuldbeuwtzijn. De onzekelijke reiziger zal het een volgende maal zicht van deze dubbelhartige stede. « Calais, opgestaan en bedrijvig

aan het station, en Calais, dromend in bed; Calais, met iets van een oudbakken en visachtig luchtje en Calais, uitgewaaid en met zee-water schoongespoeld; Calais aan het buffet vertegenwoordigd door smakelijke gebraden gevogelte, hete koffie, cognac en bordeaux; en Calais, overal vertegenwoordigd door heen en weer snellende mensen met de monomante geld te wisselen, Calais en gros en Calais en detail, schenk vergiffenis aan iemand die U diep onrecht heeft aan-gedaan. Ik was daar aan de andere kant er mij niet helemaal van bewust, maar ik bedoelde toen Dover ».

Wie de kop beetpakt, trekt ook lijf en start mee. Met Kales ontdekte Dickens vooreerst het Zuidvlaamse achterland bij de zee. « Dijken en moerasig land. Hier zijn de grappige, oude, stenen boerderijen, welke te bereiken zijn via ophaalbruggen, en de windmolens, die door middel van bootjes te bereiken zijn. Hier zijn de streken waar de vrouwen schoffelen en spitten, per kano van het ene land naar het andere peddelend. Hier vindt men de lange eentonige mijlen kanaal met de grote, naar Hollandse trant gebouwde pramen, glanzend opgeverfd, alsook de op een jaagpad de schepen voorttrekkende meisjes, waarbij het zeel nu om het voorhoofd, dan om het middel en de schoudera is vastgemaakt, hetgeen geen prettig gezicht is. » Wie geeft er ons een juistere tekening van dit landschap uit vroegere tijden? Dickens blikt draait op duizend ogen. Hij ziet en vangt alle details. Ook fantasie tovert bijwijken de gruwste werkelijkheid om in bloesemende kindertuinen. Een donker kolentot kan bij deze kweke Engelsman een stralend-zonnig prieeltje worden! Journalist-kwike uit Noord en Zuid kunnen van hem leren hoe men het Vlaanderen, het echte Vlaanderen in België en Frankrijk, ontdekt: niet van op een terrasje van een strandhotel of een restaurant in de steden, waar men zich vrolijk maakt over een franssprekende kelner die liever hun prentje afdrukt, en net als Dickens een kopje koffie ook nog — o wat leuk, zeg! — Vlaams « klappen » kan. Laat ze maar men zich vrolijk maakt over een franssprekende kelner die van op een terrasje van een strandhotel of een restaurant in de steden, zeker moet leren. »

Charles Dickens verdient ergens in Zuid-Vlaanderen een gedenkplaat met schitterende gouden letters. « Hier kwam C. Dickens voorbij. Hij keerde gaarne weer! ». Zou het Comité Flamand de France dit initiatief niet ter harte nemen? Good by!

In een volgende bijdrage gaan we met vriend Dickens verder op stap doorheen het schone Frans-Vlaanderen der vorige eeuw.

(1) Dit citaat evenals de hierna volgende zijn genomen uit Charles Dickens: « De onzekelijke reiziger », Prisma, Utrecht, Antwerpen.